

Klinghammer István akadémikus, az ELTE konzervatív rektora

Klinghammer Istvánt – mióta ismerem – mindig az értékelvűség jellemzi. Soha nem tagadja, sőt büszkén vállalja, hogy a mindennapi életben és az oktatás tekintetében is konzervatív értékeket vall. A közel harminc év alatt, amikor az egyetemen, illetve a Természet-tudományi Karon különböző vezető tisztségeket töltött be, nem hallottunk tőle olyan ünnepi beszédet, ahol ne idézte volna fel példaképe Eötvös Loránd oktatás- és egyetemépítő tetteit, amelyek az Ő értelmezésében mindig a jelenünk éppen aktuális problémáira is útbaigazítást adtak. Ennek igazolására álljon itt néhány fontos gondolata, amelyek különböző időkben hangzottak el az egyetemi ünnepségeken.

2003-ban az egyetemi tanévnyitón többek között arról beszélt, hogy *„A harmadik évezred fordulóján paradigmaticus változások korába lépett a világ ... A földre épülő agrártársadalom és a tőkére épülő ipari korszak után már a tudásra épülő harmadik hullámban élünk, és bizony ez az új korszak feszültségekkel és konfliktusokkal veszi át az uralmat a megelőző ipari kortól.”* Nem véletlen tehát, hogy beszédét akkor Eötvös Lorándnak a tudományról alkotott gondolatainak felidézésével kezdte: *„A tudománynak ... szükségletét nem lehet és nem szabad a takarékos államháztartásnak rendszer mértéke szerint kiszabni. Ha komolyan akarjuk, hogy a magyar*

egyetem is a tudomány iskolája legyen, akkor többet kell tennünk...” Idézte ezt akkor, amikor egy esetleges globális gazdasági válság lehetőségére még talán csak a közgazdászok gondoltak. Hittel vallotta, hogy egy ilyen válságból a leggyorsabban a tudomány, az oktatás és rajtuk keresztül a technológiai fejlesztések segítségével lábalhatunk ki. A tudomány jelenlétét a minőségi oktatásban mindennél fontosabbnak tartja.

2004-es tanévnyitó beszédét szintén Eötvös Lorándot megidézve kezdi: *„Világunk és sorsunk formálásában meghatározó szerepet játszik a tudomány, mert a tudomány az ismeretlenben való tájékozódás stratégiája.*” A tudomány és az egyetem kiegyensúlyozott kapcsolatát annyira fontosnak tartja, hogy a rektori tisztség jelképének, a rektori láncnak az átadásakor tartott rövid beszédében arra hívja fel a figyelmünket – kinek másnak, mint a példaképnek, Eötvös Lorándnak szavaival –, hogy *„Tudományos az iskola, tudományos a tanítás ott, de csakis ott, ahol tudósok tanítanak.*” Klinghammer István egyetemünket gyakran és szívesen hasonlítja egy zászlóshajóhoz. Rektorként tette ezt főleg akkor, amikor egy ilyen nagy intézmény, mint az Eötvös Loránd Tudományegyetem karai között valamilyen érdekütközés merült fel. Nem véletlen tehát, hogy 2006-ban a rektori tisztség átadásakor arra intett bennünket Párizs jelmondatát kölcsönözve *„Fluctuat nec mergitur – Hánykolódik, de el nem süllyed.*” Ehhez azonban az kell, hogy az egyetem eszméjéért a hivatásért folytatott szellemi harcban nemes helytállást tanúsítsunk, fogjunk össze, mert *„egy hajóban evezünk.*”

Hitvallásához híven Klinghammer István az egyetem érdekében folytatott vitáiban sokszor hivatkozik egyetemünk alapítójára, Pázmány Péter bíboros érsekre és Klebersberg Kunó volt vallás- és közoktatásügyi miniszterre is. Pázmány Péter akkor alapított magyar

egyetemet Nagyszombatban, amikor népünk élethalálharcát vívta a törökkel a három részre szakadt országunkban. Klebersberg Kunó pedig a trianoni traumát elszenvedett országban modernizálta a kor követelményeinek megfelelően a teljes magyar oktatási rendszert. A nagy elődök példája ad erőt és hitet számára azokban a vitákban, amelyeknek eredményeként a magyar egyetemi integrációs folyamat részeként egyetemünk is lényegesen átalakul, és az ország legnagyobb tanárképző kapacitása épül ki az egyetem falain belül a Tanító- és Óvóképző Főiskola és a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola integrálásával. 2003. szeptember elsején zárul le a több éves integrációs folyamat. Ekkor a rektori vezetés hatékony előkészítő munkájának eredményeként három új kar jött létre egyetemünkön: az Informatikai Kar, a Társadalomtudományi Kar és a Pedagógiai és Pszichológiai Kar.

Klinghammer István rektorsága idejére esett az egyetemünk látványos campusa déli épületének befejezése. Az építkezés nagy gondossággal, odafigyeléssel és kellő eréllyel irányította, tudott indulatba jönni is, amikor úgy érezte, hogy erre van szükség a partnerek meggyőzéséhez. Ha az egyetem érdeke úgy kívánta, keményen vitatkozott a minisztérium képviselőivel, a tervezőkkel és az egyetem munkatársaival is. Ez utóbbi akkor fordult elő, ha az oktatók és a kutatók sokszor jogos, de az építkezés adott fázisában már irreális elvárásokat, kívánságokat fogalmaztak meg a tervezőkkel vagy a kivitelezőkkel szemben. Mindig határozott volt, de nem rugalmatlan, elismerte mindenki jobbító szándékát, de döntéseiben a realitásokból indult ki. Erre jó példa a következő eset. Szinte az építkezés utolsó fázisában kiderült, hogy az akkor még a Természettudományi Kar részeként működő Informatikai Tanszékcsoportot, az egyetem későbbi Informatikai Karát célszerű a Budapes-

ti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemmel közösen használt informatikai épületből átköltöztetni az épülő déli épületünkbe. Ez nagyon kényes egyetempolitikai kérdés volt abban az időben. Az épület kiviteli tervein is bizonyos módosításokat kellett végrehajtani, de ennél nagyobb problémákat vetett fel a belső terek újraosztása. Nem kevés meggyőző munkát igényelt rektorunk részéről például az, hogy az eredetileg biológiai múzeumnak tervezett területet az informatikusok kapják meg a 120 fő befogadására alkalmas számítógépes laboratóriumuk elhelyezésére. Ezt a döntést utólag mindenki el tudja fogadni, hiszen a biológiai múzeum impozáns elhelyezést nyert a két prizma aula egyikében, az informatikusok pedig létre tudták hozni az egyetem legnagyobb befogadóképességű, korszerű számítógépes laboratóriumát.

Klinghammer István jó értelemben vett konzervativizmusa abban is megnyilvánult, hogy az egyetem muzeális, kulturális értékeinek sorsát a gondos gazda figyelmességével kísérte nyomon. A kőzettárat és Eötvös Loránd világhírű ingáját is át kellett költöztetni az új campus területére, amelyek sikeres végrehajtása nem kis szervezőmunkát igényelt, és főleg a kőzettár kialakítása, a régi milliő megteremtése az új környezetben nem kis feszültségekkel járt. Kicsivel később teljes támogatását élvezte Simonyi Károly fizikus professzor magfizikai részecskegyorsítójának elhelyezése a Természettudományi Kar északi épületében, Eötvös Loránd ingájának közvetlen közelében. Klinghammer István erkölcsileg mindig támogatta, és az egyetem anyagi lehetőségein belül gazdaságilag is segítette a karok innovatív kezdeményezéseit. Rektori támogatásával kötött az éppen megalakult Informatikai Kar kutatás-fejlesztési megállapodást ifjú Simonyi Károllyal, a világban ismert nevén Charles Simonyival a szándékalapú programozás paradigmájának

és eszköztárának kidolgozására. Ennek a sikeres projektnek a gerjesztő hatására az Informatikai Karon számos további nagyobb projekt is elindult, amelyek pozitív hatásai máig hatnak.

Klinghammer István rektori megbízatásának lejárta után is komoly közéleti feladatokat lát el egyetemünkön. Jelenleg az egyetem gazdasági tanácsának tiszteletbeli elnöke. Az Informatikai Kar egyik meghatározó professzoraként tanácsaival, tapasztalataival segíti a kar munkáját. Ehhez a tartalmas munkához kívánunk jó egészséget, és a jóba vetett hite kísérje további tevékenységét.

Kozma László